

I. A tényállás

1) A Megbízó szakértői vélemény készítésével bízta meg a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala mellett működő Iparjogvédelmi Szakértői Testületet (a továbbiakban: Szakértői Testület) használati mintaoltalommal (a továbbiakban: Mintaoltalom) kapcsolatban, a Mintaoltalom adott termékre való kiterjedése, valamint a termékkel kapcsolatos egyes hasznosítási cselekményeknek a mintaoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jog szempontjából való megítélése kérdésében.

2) A Megbízó a megbízásban tájékoztatta a Szakértői Testületet arról, hogy cégük üzleti kapcsolatban áll a használati mintaoltalom jogosultjával, és ezen üzleti kapcsolatból adódóan számos, a közösségi közlekedés jegyelőállításában alkalmazható megoldás hasznosítására törekszik. A hasznosításhoz kapcsolódó jogi helyzet tisztázása és a használati mintaoltalom által lefedett megoldástartomány kereteinek pontosabb feltérképezése lényeges stratégiai feladat cégük számára. A szakvéleménykérésre ennek jegyében került sor.

A Megbízó a szakértői vizsgálat lefolytatásához az alábbi iratokat, illetve termékmintát bocsátotta rendelkezésre:

- D1: használati minta (a továbbiakban: Minta) leírása,
- D2: termék mintapéldánya,
- D3: ábralap 2 db ábrával, a termékminta és a hivatkozási jelek összekapcsolásával.

3) A Szakértői Testület a megbízás alapján szakértői véleményt készített.

Az ISZT-6/2014. számon megküldött szakvéleményben a kérdésekre adott válaszok között szerepelt az a lényegi megállapítás, hogy a Megbízó által a megbízás mellékleteként benyújtott termékminta (D2) és annak a megbízásban közölt ismertetése (okfejtés) alapján a Szakértői Testület nem tudta megállapítani azt, hogy a termékben a Mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzője megvalósul, vagy hogy abban egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek. Ugyanakkor a Szakértői Testület a benyújtott iratok alapján nem talált olyan okot, amely eleve kizárná azt, hogy a vizsgált termék a Mintaoltalom oltalmi körébe essen.

A Szakértői Testület az ISZT-6/2014. számú szakvéleményben hangsúlyozta, hogy a vonatkozó rendelet előírása értelmében a szakértői vélemény kialakítása a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján történik; a Szakértői Testület a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást. Következésképpen kívül esik a szakértői vélemény lehetőségein a Mintaoltalom egyes jellemzői megvalósulásának anyagvizsgálati úton, vagy bármely más, a benyújtott termékminta (D2) szemrevételezésétől eltérő módszerrel történő megállapítása.

4) A Megbízó újabb megkeresésében jelezte, hogy az ISZT-6/2014. számú szakvéleményben foglaltakra tekintettel a műszaki jellemzők meglétével kapcsolatban elvégeztette a laboratóriumi körülmények közötti pontos vizsgálatokat, és azok eredményét csatolta a korábban már benyújtott adatok kiegészítéseként. Egyúttal azt kérte, hogy a Szakértői Testület az újonnan benyújtott bizonyíték (papíripari szakvélemény) figyelembevételével egészítse ki vagy módosítsa korábbi, ISZT-6/2014. számú szakértői véleményét. A benyújtott irat:

D4: Papíripari szakértői vélemény és a mellékletét képező Jegyzőkönyv.

5) A Szakértői Testület megállapította, hogy D4 iratban dokumentált laborvizsgálati eredményeken nyugvó megállapítások és a korábban benyújtott D1 – D3 iratok, illetve termékminta együttesen a korábitól eltérő ténybeli alapot képeznek, ami új vizsgálatot és annak alapján kialakítandó új szakvéleményt feltételez. A Szakértői Testület az új megbízásnak olyan módon tesz eleget, hogy a Megbízó által korábban feltett kérdések, valamint a korábban benyújtott D1 – D3 iratok, illetve termékminta, továbbá az újonnan benyújtott bizonyíték (D4 irat) alapján alakítja ki szakértői véleményét. A jelen szakértői vélemény a továbbiakban nem hivatkozik az ISZT-6/2014. számú szakvéleményre, de átveszi annak mindazon megállapításait, amelyek a jelen tényállás mellett is változatlanul érvényesek.

II. A feltett kérdések

A megbízás értelmében a szakértői vizsgálatnak a következő kérdésekre kell választ adnia:

1) Megállapítható-e, hogy a (D2 termékminta szerinti) termék a Mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik?

2) Amennyiben megállapítható, hogy a D2 szerinti termék a Mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik, akkor megállapítható-e, hogy az adott jegy értékesítése esetén a jegy kiállítója az 1991. évi XXXVIII. törvény 19. §-ában foglaltakat valósítja meg?

3) Amennyiben megállapítható, hogy a D2 szerinti termék a Mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik, akkor megállapítható-e, hogy a megszemélyesítés alapját képező jegyalap (azaz a szövegezéssel még el nem látott, de azzal szerkezetében megegyező jegyalap) is a Mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik?

4) Amennyiben megállapítható, hogy a D2 szerinti termék a Mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik, valamint megállapítható, hogy a megszemélyesítés alapját képező jegyalap (azaz a szövegezéssel még el nem látott, de azzal szerkezetében megegyező jegyalap) is a Mintaoltalom főigénypontjában foglalt megoldás oltalmi köre alá esik, akkor megállapítható-e, hogy az adott jegyalap értékesítése esetén a jegyalap előállítója és/vagy forgalmazója az 1991. évi XXXVIII. törvény 19. §-ában foglaltakat valósítja meg?

III. A Szakértői Testület eljárása

1) A Szakértői Testület a 270/2002. (XII.20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) által meghatározott feladatkörben, szervezeti és eljárási rendben, valamint a tényállásra irányadó jogszabályok – főként a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Hmt.) valamint a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) – rendelkezései alapján alakította ki az alábbiakban kifejtésre kerülő álláspontját.

2) Az R. értelmében a Szakértői Testület a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt; a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást. A jelen szakértői vélemény megállapításai és következtetései tehát a vizsgált terméknek a Megbízó által benyújtott mintapéldányán és a Megbízó által adott – papíripari szakértői (laborvizsgálati) eredményekkel alátámasztott – ismertetésén, valamint az ügy szerinti mintaoltalomra vonatkozó – az iparjogvédelmi hatósági nyilvántartásban szereplő nyilvános – adatokon alapulnak, s csak azokra nézve helytállóak.

3) Ez a szakértői vélemény a használati mintaoltalommal kapcsolatos ügyben eljáró hatóságokat és bíróságokat nem köti.

IV. A Szakértői Testület álláspontja

A Szakértői Testület a szakértői megbízás kapcsán a Megbízó által feltett iparjogvédelmi vonatkozású kérdésekben kialakított álláspontját az alábbiakban fejt ki:

Az oltalom terjedelme és a vizsgálandó termék

1) A Hmt. 13. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében a használati mintaoltalom terjedelmét, vagyis azt, hogy az oltalom mely termékekre terjed ki, a hivatalos használati minta leírás végén megfogalmazott igénypontok határozzák meg. Az igénypontokat mindenben a minta leírása és a hozzá mellékelt rajz alapján kell értelmezni.

A mintaoltalom az olyan termékekre terjed ki, amelyben az igénypont összes jellemzője maradéktalanul megvalósul, vagy amelyben egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek.

A használati mintaoltalom terjedelmét a Mintaoltalom esetében a legszélesebb körben a főigénypont (1. igénypont) szövege adja meg. Ha a termékben a főigénypont összes jellemzője megvalósul (illetve ha egy vagy több főigényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek), akkor arra a termékekre a használati minta oltalma kiterjed. Ha azonban a főigénypont akárcsak egy jellemzője is nem valósul meg, és egyenértékű jellemzővel sem helyettesítették a termékben, akkor a vizsgált termékekre nem terjed ki a mintaoltalom.

2) A Mintaoltalom 1. igénypontja (főigénypont) a következő:

- D1 Jegy- és szelvényalap, amelynek
- D1a) egyik határoló felülettel (11) és
- D1b) másik határoló felülettel (12) rendelkező,
- D1c) legalább 25 gramm/m² négyzetméter-tömegű anyagból készült hordozóteste (10) van, ahol
- D1d) az egyik határoló felület (11) és a másik határoló felület (12) legalább egyike utólagosan rögzíthető adatok fogadására szolgáló legalább egy darab adatfogadó zónát (2) tartalmaz,
- D1e) az adatfogadó zóna (2) legalább egy részében pedig a hordozótest (10) egyik határoló felülete (11) és másik határoló felülete (12) közül legalább az egyikre, az utólagosan rögzíthető adatok legalább egy részének megjelenítésére szolgáló, hőérzékeny jelölőrétetet (21) magában foglaló bevonat (20) van felhordva,

azzal jellemezve, hogy

- D1f) a hordozótest (10) hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonattal (20) ellátott adatfogadó zónájának (2) legalább egy része a bevonat (20) külső oldala (20a) fölött elhelyezett ellenőrzést segítő fényút befolyásoló réteggel (30) van ellátva,
- D1g) a fényút befolyásoló réteg (30) pedig befoglaló összetevőt (31) és a befoglaló összetevőben (31) véletlenszerű elhelyezkedésben fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevőt (32) tartalmaz.

3) A Megbízó a fenti főigénypontokkal együtt vizsgálandó terméket (D2 termékminta szerinti termék) a következőképpen határozta meg:

- >>D2 Maga a termék egy megszemélyesítésre alkalmas jegyalappal rendelkezik, amely vékony téglalap formájú lap, és így ezen terméknek
- D2a) a megnevezést is tartalmazó egyik határoló felülete van, továbbá
- D2b) az egyedi azonosításra is alkalmas karaktercsoportot (esetünkben az A01871457 és A01871458 jelsorozatot) magában foglaló másik határoló felülete van.
- D2c) Egyszerű mérés alapján pedig megállapítható, hogy a termék 25 g/m² négyzetmétertömeget meghaladó tömegű anyagból van elkészítve.
- D2d) Megfigyelhető az is, hogy az egyik határoló felületen utólagosan rögzíthető adatok fogadására szolgáló adatfogadó zónája van, amelyben - ebben az adott esetben, többek között az

„Érvényesség kezdete/start date

2014. 05. 15.

Érvényesség vége/end date

2014. 06. 14.

Azonosító szám/identification number

AU12346”

szövegezés olvasható. Ezen szöveget nem a jegyalap elkészítésekor, hanem azt követően, a jegyalap „megszemélyesítésekor” hozták létre az egyik határoló felületen, így nyilvánvaló, hogy a jegyalapon, annak elkészítésekor már tervezett módon lennie kellett adatfogadó zónának, azaz olyan területnek, amelyre később a hőnyomtatás során információ (pl. keltezés, megnevezés, érték) kerül. Ha ugyanis nincsen tervezett adatfogadó zóna a terméken, akkor a hőnyomtatáskor nem jelenhet meg egy adott „megszemélyesítési” tartalom a termék, azaz a jegy megfelelő helyén, pl. ott ahol a hő hatására megjelenő karakterek létrehozására szolgáló bevonat van!

Itt kell megjegyezni azt is, hogy a megjelölt használati mintaoltalom főigénypontja megengedi azt a megvalósítási formát is, hogy egy adott jegyalapon csak egyetlen adatfogadó zóna (2) helyezkedjen el, amely lehet akár a hordozótest (10) teljes egyik határoló felülete (11) is!

- D2e) A jelzett adatfogadó zónában megjelenített szövegről megállapítható, hogy úgynevezett hőnyomtatással előállított szöveg, amely alapján tényként rögzíthető, hogy az adott adatfogadó zónában hőérzékeny jelölőréteget magában foglaló bevonatnak kellett lennie még a jegyalap megszemélyesítése előtt.
- D2f) A kész jegyet az egyik határoló felületével a fény irányában tartva, és azt hossz tengelye körül kismértékben ide-oda forgatva megfigyelhető egy sajátos (régii buszmegálló alakzatot formáló) alapon elhelyezkedő karaktercsoport. Ez

a nyomtatás a hordozótest egyik határoló felületén lévő adatfogadó zóna hőérzékeny jelölőréteget magában foglaló bevonattal ellátott része fölött helyezkedik el. Ez abból is megállapítható, hogy a mozgatás során szembetűnővé válik, hogy ahol a nyomtatás található, ott, pl. 2014. 06. karakterek adott szögben kevésbé láthatóak, azaz be vannak fedve a nyomtatás anyagával.

Az is megfigyelhető továbbá, hogy a termék mozgatása során, az egyik határoló felület és a fényforrás egymáshoz viszonyított helyzetének változtatásával a látvány is megváltozik, így adott helyzetben a 2014. 06. karakterek tisztán, egyöntetű fekete színben mutatkoznak, míg más pozícióban a 2014. 06. karakterek fölött láthatóvá válik a nyomtatás és a nyomtatás által lefedett részek a 2014. 06. karakterek áttetsző hatást mutatnak a szürke nyomtatásrészek alatt. Ebből pedig az is tényként állapítható meg, hogy a nyomtatás a bevonat külső oldala fölött fényűt befolyásoló réteggel van elhelyezve.

Az engedélyezett leírás 7. oldal, 4. bekezdése ismerteti, hogy a fényűt befolyásoló réteg hol és hogyan helyezkedjék el; míg a 8. oldal, 2. és 3. bekezdéséből az ismerhető meg részletesen, hogy ezen fényűt befolyásoló réteg hogyan és ilyen céllal működik.

- D2g) Az ismert gyártástechnológia alapján az is nyilvánvaló, hogy a nyomtatással, azaz utólag száradó módon a termékre föl vitt nyomtatás kiinduló helyzetében befoglaló összetevőt, így valamilyen folyékony hordozót, továbbá, a befoglaló összetevőben elkevert fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevőt tartalmaz, különben az érzékelt hatás nem jöhetne létre.<<

A Megbízó a megbízáshoz mellékelte a vizsgált terméket megjelenítő azon fénymásolatot, amelyen Mintaoltalom releváns hivatkozási jeleit szerepeltette (D3).

A Megbízó – a fent idézett ismertetés és okfejtés kiegészítéseként – rámutatott a D2 termékminta hátoldalán szereplő, a D3 fénymásolaton is kivehető apró betűs közleményre, mely szerint:

>>Az alapanyag hőpapír. Kérjük, az adattartalom olvashatósága érdekében napsugárzástól, hőhatástól, nedvességtől megóvni szíveskedjenek. Gyártás ideje: 2004.03. Olvashatóságát 8 évig őrzi meg.<<

A Megbízó annak bizonyítására, hogy a D2 termékminta szerinti termék valóban rendelkezik a Mintaoltalom D1 - D1g) jellemzőit megvalósító D2 - D2g) jellemzőkkel, szakértői (laboratóriumi) vizsgálatokat is végeztetett a D2 termékminta szerinti terméken.

A D4 Papíripari szakértői vélemény mérésekkel igazolt megállapításai:

- 1) A minták alapanyaga hőpapír.
- 2) A bérletszelvény minták átlagos négyzetmétertömege 117 g/m².
- 3) A minták felületén lévő, a bérlet "megszemélyesítését" eredményező karakterek hőnyomtatással lettek előállítva.
- 4) A mintákon lévő "logó" (régiből megálló alakzatot formáló alakban elhelyezkedő karaktercsoport) a hőnyomtatásra alkalmas réteg fölött helyezkedik el.
- 5) A mintákon lévő "logó" (régiből megálló alakzatot formáló alakban elhelyezkedő karaktercsoport) fényűt befolyásoló tulajdonsággal rendelkezik.
- 6) A fényűt befolyásoló réteget befoglaló összetevő és abban véletlenszerűen elhelyezkedő fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevők alkotják.

A Szakértői Testület válasza a feltett kérdésekre

A Megbízó 1) kérdésére a Szakértői Testület válasza a következő:

A Megbízó által a megbízás mellékleteként benyújtott termékminta (D2) és annak a megbízásban közölt – papíripari szakértői (laborvizsgálati) eredményekkel alátámasztott – ismertetése alapján a D2 termékminta szerinti termékben a Mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzője megvalósul.

A Megbízó 2) kérdésére a Szakértői Testület válasza a következő:

Mivel a D2 szerinti termékre a Mintaoltalom kiterjed, az ilyen jegy- és szelvényalap felhasználásával jegyeknek gazdasági tevékenység körében való előállítása a Hmt. 12. §-a értelmében a mintaoltalom jogosultjának kizárólagos hasznosítási joga körébe tartozik. Aki ilyen hasznosítást jogosulatlanul végez, az a mintaoltalom bitorlását követi el a Hmt. 19. §-a szerint.

A Megbízó 3) kérdésére a Szakértői Testület válasza a következő:

Ha a termék kialakítása, elrendezése és szerkezeti felépítése olyan, hogy megvalósítja a Mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzőjét, akkor arra a termékre a Mintaoltalom kiterjed, akkor is, ha még semmilyen adat sincs rá rögzítve, és – a 2) kérdésre adott válasszal összhangban – akkor is, ha a termék az összes kívánt adatot, köztük az érvényesítést – a megbízás szóhasználatával "megszemélyesítést" – eredményező, legalább részben hőnyomtatással előállított adatokat is tartalmazó kész jegy, bérletszelvény vagy hasonló. Ennélfogva, mivel a D2 szerinti termékre a Mintaoltalom kiterjed, így a Mintaoltalom a D2 szerinti termék előállításához alapul szolgáló olyan jegyalapra, amelyről csupán a – legalább részben hőnyomtatással előállított – adatok, vagy azok egy része hiányzik még, azaz "a megszemélyesítés alapját képező jegyalap"-ra szintén kiterjed.

A Megbízó 4) kérdésére a Szakértői Testület válasza a következő:

Az 1) – 3) kérdésekre adott válaszokkal összhangban, mivel megállapítható, hogy a D2 szerinti termékre a Mintaoltalom kiterjed, így az ilyen jegy- és szelvényalapnak, valamint az ilyen jegy- és szelvényalap felhasználásával jegyeknek, bérletszelvényeknek vagy hasonlóknak gazdasági tevékenység körében való előállítása és forgalmazása a Hmt. 12. §-a értelmében a mintaoltalom jogosultjának kizárólagos hasznosítási joga körébe tartozik. Aki ilyen hasznosítást jogosulatlanul végez, az a mintaoltalom bitorlását követheti el a Hmt. 19. §-a szerint.

A Szakértői Testület álláspontjának indokolása

1) Az igénypontok értelmezésével kapcsolatos általános szempontok

A mintaoltalom terjedelmének meghatározása során az igénypont(ok) értelmezésére van szükség. Az igénypontokat, következésképpen az igényponti jellemzőket is a leírás és a rajz alapján kell értelmezni [Hmt. 13. § (1) bek.]. Az értelmezést a mesterségben járatos személy [Hmt. 32. § (1) bek.] szemszögéből kell végrehajtani, oly módon, hogy a mesterségben járatos személy „kötelező tudásának” forrásaként az elsőbbség napján hozzáférhető technika állását kell tekinteni.

Az igénypontnak a leírás és a rajz alapján történő értelmezése azt jelenti, hogy az egyes igényponti jellemzőknek, a jellemzők valamely összetartozó csoportjának és az igénypontban foglalt jellemzők összességének a jelentéstartalmát elsődlegesen a leírás és a rajzok alapján kell megállapítani, tehát a leírás és a rajzok szerinti jelentés az irányadó, ha eltérés mutatkozik a jellemző(k)nek a technika állása alapján szokásosnak vélt jelentésétől.

Egy általánosító igényponti jellemző jelentésének megállapításakor figyelembe kell venni a leírásban annak tulajdonított (egyres) konkrét, szűkebb jelentés(ek)e)t. Valamely határozottan (a szakember, illetve a mesterségben járatos személy számára kellő egyértelműséggel és részletességgel) kinyilvánított jelentést akkor is a jelentéstartalom részének kell tekinteni, ha ez ellentmondásban van a leírásnak a jelentéstartalomra vonatkozó valamely általános megállapításával. Ugyanakkor az általánosító igényponti jellemző jelentéstartalmának megállapításakor megfelelően figyelembe kell venni a rendeltetést, a működést, a hatásokat, adott esetben az előállítás körülményeit a termék és az adott jellemző vonatkozásában.

Ha a leírás (és a rajz) nem ad külön támpontot az igényponti jellemző értelmezéséhez (vagyis azt a mesterségben járatos személy kötelező tudására bízva), akkor a technika állása alapján legvalószínűbb jelentést kell a jellemzőnek tulajdonítani. A mesterségben járatos személytől nem várható el a szakmájában eltérő mértékben ismert (vagy elismert) jelentéstartalmak közül a „leghelyesebb” kiválasztása.

2) Az oltalom adott termékre való kiterjedésével kapcsolatos általános szempontok

A mintaoltalom a Hmt. 13. §-ának (2) bekezdése értelmében az olyan termékre terjed ki, amelyben az igénypont összes jellemzője megvalósul, vagy amelyben egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek.

Egy főigényponti jellemző abban az esetben valósul meg a termékben, ha a terméknek van olyan jellemzője, amelynek a jelentéstartalma beletartozik a főigényponti jellemző jelentéstartalmába, más szóval amelyre a főigényponti jellemző „ráolvasható”. Az oltalomnak a termékre való kiterjedése szempontjából nincs jelentősége, ha a terméknek további, a főigényponti jellemzők jelentéstartalmán kívüli jellemzői is vannak, beleértve azt az esetet is, ha a termék jellemzőjének jelentéstartalma bővebb, mint az annak megfelelő főigényponti jellemzőé.

A mintaoltalom az olyan termékre is kiterjed, amelyben egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek (mi mellett az igénypont összes többi jellemzője megvalósul).

3) Részletes vizsgálat a Mintaoltalomnak a Megbízó által ismertetett termékre való kiterjedése kérdésében

A Szakértői Testületnek választ kellett adnia arra a kérdésre, hogy a Mintaoltalom oltalmi köre kiterjed-e a Megbízó által a megbízás mellékleteként benyújtott D2 termékminta szerinti termékre.

A D2 termékmintának a megbízásban közölt ismertetése a Megbízó azon álláspontját igyekezett bizonyítani részletes okfejtéssel, mely szerint a Mintaoltalom főigénypontjának

valamennyi jellemzője megfeleltethető a D2 termékminta jellemzőinek, így az ilyen termék a Mintaoltalom oltalmi körébe esik. A Megbízó továbbá annak bizonyítására, hogy a D2 termékminta szerinti termék valóban rendelkezik a Mintaoltalom D1 - D1g) jellemzőit megvalósító D2 - D2g) jellemzőkkel, a termékmintán végeztetett szakértői (laboratóriumi) vizsgálatok eredményeit (D4 Papíripari szakértői vélemény és a mellékletét képező Jegyzőkönyv) hozta fel.

A Szakértői Testület a III.2) pontban előrebocsátott módon a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakította ki a véleményét; a tények megállapítására nem végzett külön bizonyítást. Ennek megfelelően a Mintaoltalom kiterjedését a D2 termékminta szerinti termékre oly módon vizsgálta, hogy a D2 termékmintának a szemrevételezése alapján megállapítható jellemzőiben kereste a Mintaoltalom főigényponti jellemzőinek megvalósulását, ahol pedig ilyen módon a főigényponti jellemző megvalósulása nem, vagy egzakt módon nem volt megállapítható, a D4 Papíripari szakértői vélemény mellékletét képező Jegyzőkönyv mérési/vizsgálati eredményeire támaszkodott. A Szakértői Testület a megbízásban közölt ismertetést és okfejtést összességében egy értelmezési javaslatnak tekintette, ugyanakkor azt pontról-pontra megfelelően figyelembe vette a Mintaoltalommal való összevetés során.

A Mintaoltalom 1. igénypontjának tárgymegjelölése (D1 jellemző) szerint az oltalom tárgya jegy- és szelvényalap.

A D2 termékminta egy bérletszelvény, amelyről nyilvánvalóan megállapítható, hogy szelvényalapot tartalmaz, arra "épül". Ilyen módon a D1 jellemző a termékben megvalósul.

A Mintaoltalom 1. igénypontjának további jellemzői:

- D1a) egyik határoló felülettel (11) és
- D1b) másik határoló felülettel (12) rendelkező,
- D1c) legalább 25 gramm/m² négyzetméter-tömegű anyagból készült hordozóteste (10) van, ahol
- D1d) az egyik határoló felület (11) és a másik határoló felület (12) legalább egyike utólagosan rögzíthető adatok fogadására szolgáló legalább egy darab adatfogadó zónát (2) tartalmaz

Ezek triviális jellemzők, amelyekre a kialakítás, az elrendezés és a szerkezeti felépítés kereteinek meghatározása, valamint az oltalmi kör kellő általánosítása miatt lehetett szükség.

A D2 termékmintán e jellemzők megléte nyilvánvalóan felismerhető, ennek külön indokolását nem tartjuk szükségesnek, a D1c) jellemző kivételével.

A D4 irat szerint labortechnikai eszközökkel, az ISO 536:2012 szabvány alapján elvégzett mérések szerint a D2 termékminták átlagos négyzetmétertömege 117 g/m², mi mellett a felhordott thermoréteg négyzetmétertömege nem haladja meg a 20 g/m² értéket. Így tehát a D1c) jellemző is megvalósul.

A Mintaoltalom 1. igénypontjának következő jellemzője:

- D1e) az adatfogadó zóna (2) legalább egy részében pedig a hordozóttest (10) egyik határoló felülete (11) és másik határoló felülete (12) közül legalább az egyikre, az utólagosan rögzíthető adatok legalább egy részének megjelenítésére

szolgáló, hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonat (20) van felhordva

Az Okfejtés D2d) pontja szerint:

"Megfigyelhető az is, hogy az egyik határoló felületen utólagosan rögzíthető adatok fogadására szolgáló adatfogadó zónája van, amelyben - ebben az adott esetben, többek között az

„Érvényesség kezdete/start date

2014. 05. 15.

Érvényesség vége/end date

2014. 06. 14.

Azonosító szám/identification number

AU12346”

szövegezés olvasható. Ezen szöveget nem a jegyalap elkészítésekor, hanem azt követően, a jegyalap „megszemélyesítések” hozták létre...”

Továbbá az Okfejtés D2e) pontja szerint:

"A jelzett adatfogadó zónában megjelenített szövegről megállapítható, hogy úgynevezett hőnyomtatással előállított szöveg, amely alapján tényként rögzíthető, hogy az adott adatfogadó zónában hőérzékeny jelölőréteget magában foglaló bevonatnak kellett lennie még a jegyalap megszemélyesítése előtt."

A Szakértői Testület már megállapította, hogy a D2 termékminta szerinti jegyalapon van adatfogadó zóna, azt pedig, hogy *az utólagosan rögzíthető adatok legalább egy részének megjelenítésére szolgáló, hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonat (20) van felhordva*, a Szakértői Testület szintén megállapíthatónak tekinti. E megállapításhoz a Szakértői Testület a D4 irat alábbi tartalmát vette alapul (Jegyzőkönyv 1-2. oldal):

"A kapott minták felületéről készült elektronmikroszkópos felvételek egyértelműen igazolják, hogy a rostos szerkezeten (hordozótest) olyan réteg van felhordva, amely alkalmas utólagosan rögzíthető adatok legalább egy részének a megjelenítésére. ...A hőérzékeny réteg sajátossága, hogy apró pontok (egységbe zárt leucofesték-kapszulák) helyezkednek el a mázrétegben, amelyek szintelenek eredeti állapotukban, és hőmérsékletváltozás hatására reakcióba lépnek az őket körülvevő sav-mátrix anyaggal, amely során jellemzően fekete színreakciót adnak. Hőnyomtatás után a festék-kapszulák üreges; kráter jellegűvé válnak, ami egyértelműen jellemzi ezt a speciális mázréteget és a végbement kémiai reakciót "

A Mintaoltalom 1. igénypontjának további jellemzője:

D1f) a hordozótest (10) hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonattal (20) ellátott adatfogadó zónájának (2) legalább egy része a bevonat (20) külső oldala (20a) fölött elhelyezett ellenőrzést segítő fényút befolyásoló réteggel (30) van ellátva

Az Okfejtés D2f) pontja szerint:

"A kész jegyet az egyik határoló felületével a fény irányában tartva, és azt hossz tengelye körül kismértékben ide-oda forgatva megfigyelhető egy sajátos (régiből buszmegálló alakzatot formáló) alaphoz elhelyezkedő karaktercsoport. Ez a nyomat a hordozótest egyik határoló felületén lévő adatfogadó zóna hőérzékeny jelölőréteget magában foglaló bevonattal ellátott része fölött helyezkedik el. Ez abból is megállapítható, hogy a mozgatás során szembetűnővé válik, hogy ahol a nyomat található, ott, pl. 2014. 06. karakterek adott szögben kevésbé láthatóak, azaz be vannak fedve a nyomat anyagával.

Az is megfigyelhető továbbá, hogy a termék mozgatása során, az egyik határoló felület és a fényforrás egymáshoz viszonyított helyzetének változtatásával a látvány is megváltozik, így adott helyzetben a 2014. 06. karakterek tisztán, egyöntetű fekete színben mutatkoznak, míg más pozícióban a 2014. 06. karakterek fölött láthatóvá válik a nyomat és a nyomat által lefedett részekben a 2014. 06. karakterek áttetsző hatást mutatnak a szürke nyomatrészek alatt. Ebből pedig az is tényként állapítható meg, hogy a nyomat a bevonat külső oldala fölött fényút befolyásoló réteggént van elhelyezve.

Az engedélyezett leírás 7. oldal, 4. bekezdése ismerteti, hogy a fényút befolyásoló réteg hol és hogyan helyezkedjék el; míg a 8. oldal, 2. és 3. bekezdéséből az ismerhető meg részletesen, hogy ezen fényút befolyásoló réteg hogyan és ilyen céllal működik."

A D2 termékmintát mozgatva valóban előtűnik, majd tovább mozgatva ismét eltűnik az Okfejtés D2f) pontjában leírt mintázat. Az is látható, hogy a mintázat fedi a nyomtatást. Ennek alapján pedig alappal feltételezhető, hogy a mintázat egy olyan réteget képez (vagy egy olyan réteg részét képezi), amelyet fénytani tulajdonságai alapján fényút befolyásoló rétegnek lehet minősíteni.

E megfigyelést és az abból eredő konklúziót a D4 irat részét képező Jegyzőkönyv 6-9. oldalain dokumentált vizsgálati eredmények is megerősítették. Az ide vonatkozó megállapítások:

"...mikroszkópos felvételen jól látható, hogy az irizáló festékekkel létrehozott buszmegálló (apró csillogó pontok) elem hol ér véget a thermorétegen és mely részeket borítja. Ha a thermoréteg alatt helyezkedne el, akkor nem lenne látható, mivel a thermoréteg vastagsága elfedné azt. A képen sűrűfényben nézve jól látható a különbség."

"...pásztaozó elektronmikroszkópos felvétel szintén igazolja az előbbi állítást, miszerint a logó alakzatok (amelyek az irizáló festékekkel lettek létrehozva utólagosan, a thermoréteg felhordása után), a thermoréteg felett helyezkednek el és nagyon élesen követik a geometriai elem határait."

"Mivel a hőpapír felületén irizáló nyomatot hoztak létre logó alakzatban, és ez az irizáló réteg diszkrét, lapos, áttetsző részecskéket tartalmaz (lenti ábra), megállapíthatjuk, hogy fényút befolyásoló tulajdonsággal rendelkezik. A diszkrét részecskék lapos alakzata miatt nem egyformán veri vissza a fényt a tér minden irányába, ezért bizonyos irányokban nézve erősebben, másik irányokból nézve halványabbnak tűnik."

Megállapítható tehát, hogy a hordozótest (10) a nyomtatott szöveg(ek) fölött elhelyezett, ellenőrzést segítő fényút befolyásoló réteggel (30) van ellátva. A Szakértői Testület a D1e) jellemzővel kapcsolatban megállapíthatónak tartotta a hőérzékeny jelölőréteg jelenlétét a D2 termékmintában, így ezzel összhangban megállapítható, hogy az ellenőrzést segítő fényút befolyásoló réteg a hőérzékeny jelölőréteget (21) magában foglaló bevonat (20) külső oldala (20a) fölött helyezkedik el. Ilyen módon a D1f) jellemző teljes egészében megvalósul.

A Mintaoltalom 1. igénypontjának utolsó jellemzője:

D1g) a fényút befolyásoló réteg (30) pedig befoglaló összetevőt (31) és a befoglaló összetevőben (31) véletlenszerű elhelyezkedésben fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevőt (32) tartalmaz.

Az Okfejtés D2g) pontja szerint:

"Az ismert gyártástechnológia alapján az is nyilvánvaló, hogy a nyomtatással, azaz utólag száradó módon a termékre föl vitt nyomtatás kiinduló helyzetében befoglaló összetevőt,

így valamilyen folyékony hordozót, továbbá, a befoglaló összetevőben elkevert fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevőt tartalmaz, különben az érzékelt hatás nem jöhetne létre."

A Szakértői Testület úgy találta, hogy a D1g) jellemző komplex intézkedéseinek megvalósulására az érzékelt hatás nem kielégítő bizonyíték. A kérdés megítélésében ezért a Szakértői Testület a D4 iratban dokumentált műszeres vizsgálat eredményeire támaszkodott.

A D4 irat részét képező Jegyzőkönyv 9. oldalán közöltek szerint:

"...megállapítható (az alábbi) mikroszkópos felvétel alapján, hogy a logó alakzat tartalmaz fényút-befolyásoló részecskéket, amelyeket fényvisszaverő összetevők alkotják és a felhordás során elpárolgó oldószer után a logó alakzat határain belül véletlenszerűen helyezkednek el a hordozóval való kémiai kötődésük révén. Ezek a részecskék diffúzan szórják a látható fényt, transzparensnek és az IR sugárzást visszaverik."

Ebből kiolvasható mind a befoglaló összetevő, mind pedig az abban véletlenszerűen elhelyezkedő részecskék, mint fénytörő és/vagy fényvisszaverő összetevő jelenléte a fényút befolyásoló rétegben. Ezzel pedig a Mintaoltalom 1. igénypontjának D1g) jellemzője is megvalósul a D2 minta szerinti termékben.

A Mintaoltalomnak a Megbízó által ismertetett termékre való kiterjedése kérdésében lefolytatott részletes vizsgálat eredményeinek összegzése:

A Szakértői Testület a Megbízó 1) kérdésére adott választ megalapozó módon azt állapította meg a fent közölt részletes vizsgálat eredménye alapján, hogy a D2 termékminta szerinti termékben a Mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzője megvalósul (igényponti jellemzők egyenértékű jellemzővel való helyettesítése nem merült fel az összevetés során).

4) A termékkel kapcsolatos egyes hasznosítási cselekményeknek a Mintaoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jog szempontjából való megítélése

A Szakértői Testületnek a Mintaoltalom oltalmi körének a benyújtott termékminta (D2) szerinti termékre való kiterjedése kérdésével összefüggésben véleményt kellett alkotnia az ilyen termékkel kapcsolatos egyes hasznosítási cselekményeknek a Mintaoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jog szempontjából való megítélése kérdésében is.

A Megbízó 3) kérdése arra irányult, hogy amennyiben megállapítható, hogy a D2 szerinti termékre a Mintaoltalom kiterjed, úgy kiterjed-e a Mintaoltalom "a megszemélyesítés alapját képező jegyalap"-ra is, azaz a D2 szerinti termék (jegy, bérlet stb.) előállításához alapul szolgáló olyan jegyalapra, amelyről csupán a – legalább részben hõnyomatással előállított - adatok, vagy azok egy része hiányzik még. A Szakértői Testület a választ általánosabb keretbe helyezve rámutatott, hogy ha a termék kialakítása, elrendezése és szerkezeti felépítése olyan, hogy megvalósítja a Mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzőjét, akkor arra a termékre a Mintaoltalom kiterjed, akkor is, ha még semmilyen adat sincs rá rögzítve. A Mintaoltalom 1. igénypontja adatfogadó zóná(k)ról és adatmegjelenítési módról (legalább az adatok egy része tekintetében hõnyomatásról) rendelkezik, de olyan előírása nincs, amely szerint maguk az adatok kötelező kellékei lennének a jegyalapnak. A kérdés inkább fordítva merül fel: kiterjed-e a Mintaoltalom a nyomtatott adatokat tartalmazó, "megszemélyesített", kész jegyekre is, hiszen az oltalom tárgya az 1. igénypont D1 jellemzője szerint jegy- és szelvényalap, nem pedig jegy? A válasz erre is igenlő, amint arra a 3) kérdésre

adott válaszban, valamint az 1. igénypont jellemzőinek és a D2 termékminta jellemzőinek összevetése során már rámutattunk. A kész, kitöltött jegy a jegyalapra "épül", és amennyiben a "megszemélyesítést" még nem tartalmazó jegyalapra a Mintaoltalom kiterjed, úgy az annak felhasználásával előállított, "megszemélyesített" jegyre is kiterjed, hiszen ilyen esetben abban is megvalósul az 1. igénypont összes jellemzője, vagyis a jegy "magában foglalja" az oltalom alatt álló jegyalapot.

A Megbízó 2) és 4) kérdése együttesen arra vonatkozott, hogy amennyiben megállapítható, hogy a D2 termékminta (ami egy kész, "megszemélyesített" jegy, pontosabban havi bérlétszelvény) szerinti termék a Mintaoltalom oltalmi körébe esik, egyszersmind megállapítható, hogy a Mintaoltalom a D2 termékminta szerinti termék alapjául szolgáló, "megszemélyesítést" még nem tartalmazó jegyalapra is kiterjed, akkor megállapítható-e, hogy mind az ilyen jegyalap előállítója és/vagy forgalmazója, mind pedig az ilyen jegy előállítója (kiállítója) és/vagy forgalmazója megvalósíthatja a Mintaoltalom bitorlását.

A Szakértői Testület mindkét kérdésre igennel válaszolt, rögzítve, hogy mivel a D2 termékminta szerinti termék a Mintaoltalom oltalmi körébe esik, így az alapjául szolgáló, "megszemélyesítést" még nem tartalmazó jegyalap is szükségképpen az oltalmi körbe kellett hogy essen. Általánosítva tehát, amennyiben olyan termékről van szó, legyen az akár jegyalap, akár az ilyen jegyalap felhasználásával előállított, "megszemélyesítést" is tartalmazó jegy, amelyről megállapítható, hogy abban a Mintaoltalom főigénypontjának összes jellemzője megvalósul, úgy aki ilyen jegy- és szelvényalapot, illetve ilyen jegy- és szelvényalap felhasználásával jegyeket, bérlétszelvényeket vagy hasonlókát állít elő és/vagy forgalmaz jogosulatlanul, az a mintaoltalom bitorlását követi el, feltéve, hogy a bitorlás tényállásának egyéb törvényi feltételei is megvalósulnak.

A Szakértői Testület e megállapításaihoz alapul szolgáló törvényi rendelkezések:

- A Hmt. 12. §-a szerint:

"A mintaoltalom alapján a mintaoltalom jogosultjának - a jogszabályok keretei között - kizárólagos joga van arra, hogy a mintát hasznosítsa, illetve hasznosítására másnak engedélyt (licenciát) adjon. A kizárólagos hasznosítási jog kiterjed a minta szerinti termék gazdasági tevékenység körében való előállítására, használatára, behozatalára és forgalombahozatalára."

- A Hmt. 19. §-a szerint:

"(1) A mintaoltalom bitorlását követi el, aki az oltalom alatt álló mintát jogosulatlanul hasznosítja.

(2) A mintaoltalom jogosultja a bitorlóval szemben azokat a polgári jogi igényeket támaszthatja, amelyeket a szabadalmi törvény értelmében a szabadalmas érvényesíthet a bitorlóval szemben.

(3) A mintaoltalom bitorlása esetén a jogosult engedélyével hasznosító jogaira a szabadalmi törvény rendelkezéseit kell alkalmazni."

Goitein Miklós, a tanács elnöke

Kürtös József, a tanács előadó tagja

dr. Cserhátiné dr. Füzesi Krisztina, a tanács szavazó tagja